

ประโยค ป.ธ. ๔
แปล มคอเป็นไทย
สอบ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙

๑. สตุถา ปน อิมํ คาทาทวยํ วตฺวา ปฺน คหปติ อิมลํ สตุตทานํ ปุณฺณสทิลํ
 อญฺญํอายุตํ นาม นตฺถิ ปุณฺณวณฺตาทฺถิ อนากเรสุปิ รตนานิ ออุปฺชฺชนฺติเยวาทิ วตฺวา
 นิธิกณฺเฑ วุตฺตนฺเยน ฆมฺมํ เทเสนฺโต อีมา คาทา อภาสิ

เอส เทวมนุสฺसानํ	สพฺพกามทโท นิธิ
ยํ ยํ เทวาทิปฺญฺเจนฺติ	สพฺพเมเตน ลพฺภติ ฯ
สุวณฺณตา สุสรฺตา	สุสณฺจานา สุรูปฺตา
อาธิปจฺจํ ปรีวาริ	สพฺพเมเตน ลพฺภติ ฯ
ปเทสรชฺชํ อีสฺสรียํ	จกฺกวตฺติสฺสํ ปียํ
เทวฺรชฺชมฺปิ ทิพฺเพสุ	สพฺพเมเตน ลพฺภติ ฯ
มานุสิกา จ สมฺปตฺติ	เทวโลเก จ ยา รติ
ยา จ นิพฺพานสมฺปตฺติ	สพฺพเมเตน ลพฺภติ ฯ
मितฺตสมฺปทมาคมม	โยนิโส เจ ปยุณฺชฺโต
วิชฺชาวิมุตฺตวิสิภาโว	สพฺพเมเตน ลพฺภติ ฯ
ปฏฺิสมฺภิทา วิโมกฺขา จ	ยา จ สวากปารมี
ปจฺเจกโพิธิ พุทฺธภูมि	สพฺพเมเตน ลพฺภติ ฯ
เอวํ มหตฺถิกา เอสา	ยทิทํ ปุณฺณสมฺปทา
ตสฺมา ธีรา ปสฺสนฺติ	ปณฺติตา กตฺปุณฺณตฺนฺติ ฯ

(มจฺจลตฺถทีปนียา ปจฺโม ภาโค/ข้อ ๑๐๐)

๒. อิติ ยถาวุตตัม มาตาปิตุอุปฏฺจานัน อิท ปลัสสาทินมวหนโต มงฺคฺลนฺติ วุจฺจตีติ ฯ

อปโร โนโย ฯ อุปฏฺจานัน นาม ภรณกิจจกรณกุลวํสฺสฏฺจปนทายชฺชารหฺปฏฺธิปชฺ-
ชนทกฺขิณานุปฺพานวเสน ปณฺจวิธํ อุปฏฺจหนัน ฯ เตนาห ภควา ลีคาลกสฺส นาม
คหฺปติปฺุตตสฺส ธมฺมํ เทเสนฺโต ปณฺจหิ โช คหฺปติปฺุตต จาเนหิ ปฺุตเตน ปฺุรตฺถิมา
ทิสสา มาตาปิตโร ปจฺจุปฏฺจาทพฺพา ภโต เน ภริสฺสามิ กิจฺจํ เนลํ ภริสฺสามิกุลวํสํ
จเปสฺสามิ ทายชฺชํ ปฏฺธิปชฺชามิ อถวา ปน เนลํ เปตานัน กาลกตานัน ทกฺขิณัน
อนุปฺปทสฺสามิ อิเมหิ โช คหฺปติปฺุตต ปณฺจหิ จาเนหิ ปฺุตเตน ปฺุรตฺถิมา ทิสสา
มาตาปิตโร ปจฺจุปฏฺจาทพฺพาติ ฯ

ตตฺถ จาเนหิติ เอตฺถ ติฏฺฐจติ เอตฺถ ผลํ ตทายตฺตวฺุตติตายาติ จานัน เหตุ
เตนาหฏฺจกถายํ การเณหิติ ฯ อตฺถสฺริกฺขตาย มาตาปิตูนัน ปฺุรตฺถิมทิสสาภาโว โหติ ฯ ตถา
หิ เต ปฺุตตานัน ปฺุรตฺถภาวโต อุปการิกภาเวเน ทิสนโต อปทิสนโต จ ปฺุรตฺถิมา ทิสสา ฯ
เตนาห มาตาปิตโร ปุพฺพูปการิตาย ปฺุรตฺถิมา ทิสสาติ เวทิตพฺพาติ ฯ (มงฺคฺลตฺถที่ปนิ
ยา ปจโม ภาโค/ข้อ ๓๓๔ - ๓๓๕)

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมงพีกา กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๔

แปล มคอเป็นไทย

๑. ก็พระบรมศาสดา ครั้นตรัสสองพระคาถานี้แล้ว จึงตรัสอีกว่า คฤหบดี
 ธรรมดาบ่อเกิดอื่นเช่นกับบุญของสัตว์เหล่านี้ ไม่มี ความจริง สำหรับคนมีบุญทั้งหลาย
 รัตนะทั้งหลายย่อมเกิดขึ้นได้ที่เดียว แม้ในที่มิใช่บ่อเกิด ดังนี้แล้ว เมื่อจะทรงแสดงธรรม
 โดยนัยที่ตรัสไว้ในนิธิกัณฑ์ จึงได้ตรัสพระคาถาเหล่านี้ว่า

บุญนิธินั้น อำนวยผลที่น่าปรารถนาทุกอย่าง แก่เทวดา
 และมนุษย์ทั้งหลาย เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายปรารถนา
 ซึ่งอิฐผลใด ๆ อิฐผลนั้น ๆ ทั้งหมด ย่อมได้ด้วยบุญนิธินั้น ๆ
 ความเป็นผู้มีผิวพรรณงาม ความเป็นผู้มีเสียงไพเราะ ความมี
 ทรวดทรงสมส่วน ความเป็นผู้มีรูปสวย ความเป็นใหญ่
 ความมีบริวาร อิฐผลทั้งหมดย่อมได้ด้วยบุญนิธินั้น ๆ
 ความเป็นพระราชาเฉพาะประเทศ ความเป็นใหญ่ ความสุข
 ของพระเจ้าจักรพรรดิที่น่าปรารถนา ทั้งความเป็นพระราชา
 แห่งเทวดาในหมู่ทิพย์ อิฐผลทั้งหมด ย่อมได้ด้วยบุญนิธินั้น ๆ
 สมบัติของมนุษย์ ๑ สมบัติเป็นเหตุยินดีในเทวโลก ๑ สมบัติ
 คือพระนิพพาน ๑ อิฐผลทั้งหมด ย่อมได้ด้วยบุญนิธินั้น ๆ
 ความที่บุคคลอาศัยมิตตสัมปทาแล้ว หากประกอบอยู่
 โดยแยบคาย เป็นผู้ชำนาญในวิชาและวิมุติ อิฐผลทั้งหมด
 ย่อมได้ด้วยบุญนิธินั้น ๆ ปฏิสัมภทา ๑ วิโมกข์ ๑ สวากบารมี ๑
 บัจเจกโพธิ ๑ พุทธภูมิ ๑ อิฐผลทั้งหมด ย่อมได้ด้วย
 บุญนิธินั้น ๆ บุญสัมปทา มีประโยชน์มากอย่างนี้ เพราะฉะนั้น

บัณฑิตทั้งหลาย ผู้มีปัญญา จึงสรรเสริญความเป็นผู้มีบุญ
อันทำได้แล้ว ฯ

๒. การบำรุงบิดามารดาตามที่กล่าวแล้ว พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่าเป็นมงคล เพราะนำมาซึ่งอิฏฐผลทั้งหลายมีความสรรเสริญเป็นต้นในโลกนี้ ด้วยประการฉะนี้แล ฯ

อีกนัยหนึ่ง ฯ การบำรุง ๕ อย่าง คือ การเลี้ยงดู ๑ การช่วยทำกิจ ๑ การดำรงวงศ์สกุล ๑ การปฏิบัติสมควรแก่ความเป็นผู้รับทรัพย์มรดก ๑ การเพิ่มให้เนื่องๆ ซึ่งทักษิณา ๑ ชื่อว่า อุปัฏฐานะ ฯ เพราะฉะนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้า เมื่อจะทรงแสดงธรรมแก่บุตรคฤหบดี ชื่อสิคาลกะ จึงตรัสว่า คฤหบดีบุตร ทิศเบื้องหน้า คือบิดามารดา บุตรพึงบำรุงด้วยสถาน ๕ อย่าง คือ ท่านเลี้ยงมาแล้วจักเลี้ยงท่านตอบ ๑ จักกระทำกิจของท่าน ๑ จักดำรงวงศ์สกุล ๑ จักปฏิบัติซึ่งความเป็นผู้รับทรัพย์มรดก ๑ ก็หรือว่าเมื่อท่านทำกาละล่วงลับไปแล้ว จักเพิ่มให้เนื่อง ๆ ซึ่งทักษิณา ๑ คฤหบดีบุตร ทิศเบื้องหน้า คือบิดามารดา บุตรพึงบำรุงด้วยฐานะ ๕ เหล่านี้แล ฯ

บรรดาบทเหล่านั้น ในบทว่า จาเนहि นี้ พึงทราบวินิจฉัยดังต่อไปนี้ ผลย่อมตั้งอยู่ในการณนี้ เพราะความที่ผลนั้นเป็นไปเนื่องด้วยการณนั้น เหตุนั้น การณนั้น จึงชื่อว่าฐานะ คือ เหตุ ด้วยเหตุนั้น ในอรรถกถา พระอรรถกถาจารย์ จึงกล่าวว่า การณนี้ ฯ ความที่มารดาบิดาเป็นเหมือนทิศเบื้องหน้า ย่อมมีได้ เพราะเป็นผู้ที่พึงเห็นเสมอโดยเนื้อความ ฯ จริงอย่างนั้น บิดามารดาเหล่านั้น ชื่อว่าทิศเบื้องหน้า เพราะเป็นผู้ดำรงอยู่เบื้องหน้าแห่งบุตรทั้งหลาย และเพราะแสดง คือ อ้างโดยความเป็นผู้มีอุปการะ (แก่บุตรทั้งหลาย) ฯ ด้วยเหตุนี้ พระอรรถกถาจารย์ จึงกล่าวว่า บิดามารดา พึงทราบว่าเป็นทิศเบื้องหน้า เพราะท่านเป็นผู้มีอุปการะก่อน ฯ

พระเทพสุธี โอนมคฺุณ วัดปากน้ำ...เฉลย.

สนามหลวงแผนกบาลี...ตรวจแก้.